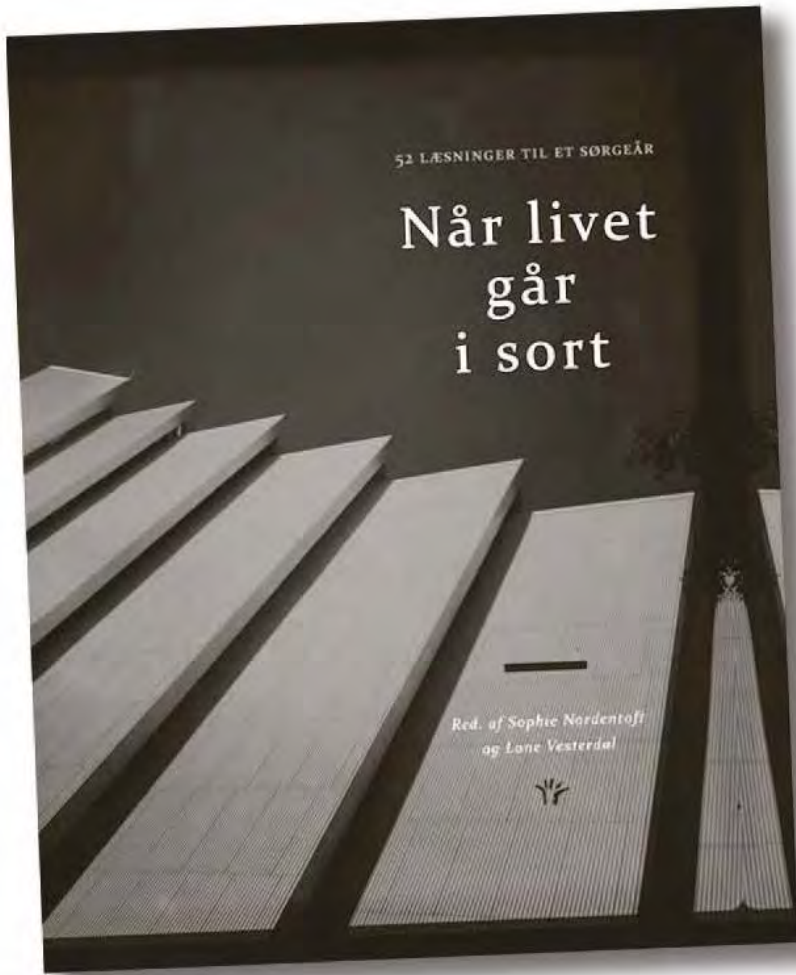

Bog anmeldelse

Når livet går i sort - En bog om sorg

„DET ER GODT, du har din tro. Det må være en stor hjælp, når man mister.“ Hvor er der mange, der har sagt det til mig. Jeg antager, de har sagt det for at trøste mig. Tænkt, at det kunne opmuntre mig at huske på, at det hele kunne have været

værre. Men det kunne det ikke. Da jeg mistede mit barn, var der intet, der kunne trøste mig, og intet, der kunne have været værre.

Sådan skriver sognepræst Lise Trap som indledning til uge 8 i den

netop udgivene bog, „Når livet går i sort“. Bogen består af 52 tekster, én til hver uge i det første år efter dødsfald og tab. Alle mennesker reagerer forskelligt på at miste sin ægtefælle, sit barn, en bedstemor eller en god ven. For nogle er sorgen der med det samme, mens der for andre går længere tid, inden sorgen pludseligt melder sig som et lynnedslag, der slår en omkuld både psykisk og fysisk. De fleste i kredsen omkring den sørgende tænker, at sorgen tager sin tid, inden den som en forkølelse går over. Sandheden er nok mere, at sorgen er der resten af livet, og man skal lære at leve med den.

De 52 tekster i bogen „Når livet går i sort“ er skrevet af bl.a. forfattere, kunsthistorikere og præster. Teksterne er næsten lige så forskellige som antallet af bidragsydere. De personlige beskrivelser virker stærkest, idet man spejler sig i personerne, som når Peter Lodberg skriver: „Jeg har lige talt med bagvagten på Skejby Sygehus, og vi er enige om, at du skal tilknyttes kræftplanen, så du hurtigt kan blive undersøgt“. Charlotte Cappi Grunnet beskriver, hvordan hun mod sin bedstefars ønske fik ham forsøgt genoplivet, fordi alt i hende hagede sig fast i ham. Andre benytter den religiøse kunst som indfaldsvinkel, når de beskriver opstandelseshåbet. De fleste fanger ikke ved første gennemlæsning, men viser sig lidt efter lidt at have en meditativ virkning.

„Det vil jeg ikke finde mig i!“, skriver Ruth Stergaard Poulsen om at miste. Eller rettere: „Det her kan jeg ikke finde mig selv i“ og drejer tanken ind på det identitetstab der finder sted, når man mister sin ægtefælle. Det understeges gang på gang, at der ikke findes lette knipseløsninger og vrede blandes med tårer, kærlige ord med vredesudbrud.

„Vi beder og vil høres, men hører vi?“ skriver Viggo Jacobsen i sit indlæg om bøn. Udgangspunktet er Søren Kierkegaards ord om: „at bede er ikke at høre sig selv tale, men er at komme til at tie, og blive ved at tie, at bide, til den Bedende hører Gud“. Vi lever i en tid, hvor vi forventer vore bønner og ønsker bliver opfyldt. Er vi derimod tavse og lyttende, kan vi for en stund skubbe vreden, skuffelsen og bitterheden ud i armslængde og lytte til Gud og efter hvad han har at sige.

„Når livet går i sort“, er ikke en opskrift på hvordan sorg fjernes eller gøres mindre. Den er der! Det skal man huske på, når man vil trøste. Men det hjælper at tale om sorgen og tænke over den. „Når livet går i sort“, er en god bog at tage afsæt i enten ved at læse den alene eller sammen med andre.

Personligt talte det følgende lille digt stærkest til mig ved første gennemlæsning:

Kærlighedens katedral

da mit hjerte
brast

byggede
Gud

kærlighedens
katedral

i ruinerne

deri
gemmer jeg

dig

Nana Rømer Dorph Petersen

Når livet går i sort

Redigeret af Lone Vesterdal, Sophie Nordentoft. Udgivet af forlaget Unitas, 2016, indbundet, 172 sider. Pris 179,00 kr.

Præst Jacob Ørsted
Helligåndskirken, Flensborg

Kirkens vigtigste højtid står for døren

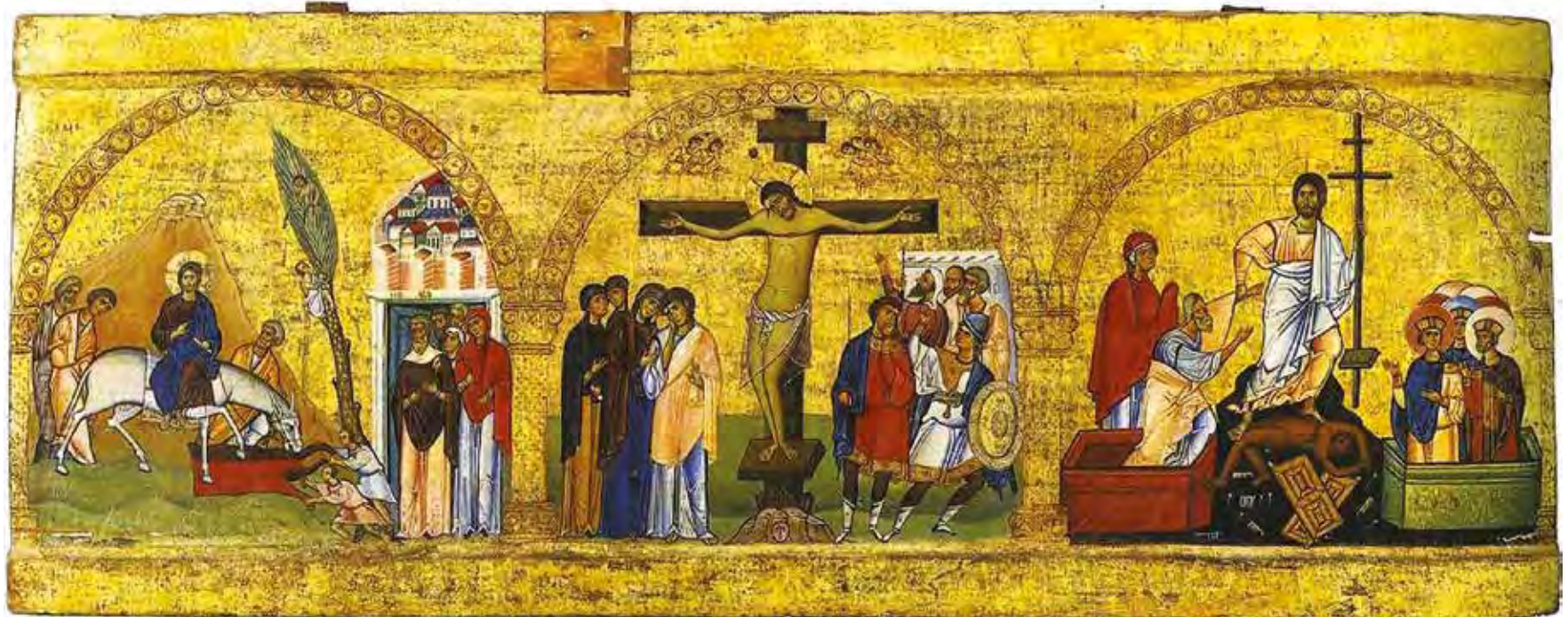
Påskenen - fra jødisk befrielse til kristen opstandelse

„Vand til Blod og Frøers Mængde, Myg dernæst Egypten trængte. Utøj, Pest og Bylders Nød, Hagl, Græshop, Mørke, Død“

Denne lille remse blev lavet af skolemanden Jeppe Tang i 1865, så de danske skolebørn lettere kunne huske de ti plager - De plager, som Jahve sendte Egypten på halsen, så Farao til sidst måtte kapitulere og lade israelitterne forlade Egypten, hvor de levede som trælle.

Det var den sidste plage - Død - der var udslagsgivende for Farao, for en nat gik Dødens engel igennem Egypten og dræbte alle førstefødte både blandt mennesker og kvæg. Men kun blandt Egypterne! Forinden havde Herren nemlig givet israelitterne besked på at slagte et lam, tilberede det og smøre dets blod på dørstolpen. Så ville Døden gå forbi det hus, men i alle de huse hvor der ikke var blod på dørstolpen, døde den førstefødte og der var stor sorg i Egyptens land. Israelitterne fik dog endelig lov til at rejse fra Egypten og det blev indledningen til de 40 års vandring i ørkenen, indtil de endelig kunne indtage det forjættede land, som Jahve havde lovet dem.

Det er i hvert fald den traditionelle forklaring på påsken, som er en af jødernes store valfartsfester. Det er her man fejrer Udvandringen fra Egypten og det er derfor man spiser påskelam - for at markere den aften hvor israelitterne slagtede et lam spiste det, smurte blodet på dørstolpen og derved undgik døden - ja de fik

Den kristne påskeberetning fra palmesøndag til påskesøndag. Russisk maleri fra 1200-tallet

endda lov til at drage bort fra det land, som holdt dem i trældom.

På Jesu tid var påsken som sagt en af de store valfartsfester og i Lukasevangeliet findes da også en lille historie om dengang hans forældre havde taget ham med til påskefejringen i Jerusalem og han blev i templet i stedet for at følge med sine forældre hjem.

I sine sidste dage er han også draget til Jerusalem for at fejre påsken, som falder hvert år den 14. dag i måneden nisan ifølge den jødiske kalender. Traditionen bød, at man bragte

sit påskelam hen til templet, hvor det blev slagtet under rituelle forhold. Hjemme igen tilberedte man lammet efter rituelle forskrifter og selve påskemåltidet havde en fast liturgi.

Den kristne påske er et af de første eksempler på, hvordan man kan tage en lokal helligdag eller religiøs fest og fuldstændigt omkalfatre den. Den kristne påske, som vi kender den, fejrer Jesu død og genopstandelse, men den er stadig en valfartsfest hvor kristne pilgrimme valfarter til Jerusalem for at gå Via Dolorosa - den vej, som Jesus gik, da han skulle korsfæ-

stes. Nogle steder i verden ser man, hvordan pilgrimme ligefrem både pisker og lader sig korsfæste netop i et forsøg på at komme Gud nærmere.

Påsken er kirkens største og vigtigste højtid, selvom det er julen, der vinder i popularitet på disse breddegrader. I påsken sker det, som hele kristendommen er bygget op om: At Gud formår at rive dødens lænker over og genopstå fra de døde. Påsken er også en tætpakket højtid med Palmesøndags indtog i Jerusalem, Skærtorsdags fodvaskning og nadverindstiftelse. Langfredag er lidelsens

dag, hvor Jesus hænger på korset og søndag er den store glædesdag, hvor han genopstår. Derfor er der udover det kirkelige landskab spredt mange og spændende påskegudstjenester. Fra skærtorsdagsspisninger over de 9 læsninger til selvfølgelig Påskesøndag og nogle steder Anden Påskedag. Hvis man er i tvivl om, hvad man skal foretage sig i påsken, står kirken i hvert fald klar med et godt bud.

Glædelig påske.

Henriette Gosvig Knudsen, Læk